

okolnosti mi gotovo sprejemljivo stališče. Nisem poseben „paragrafenfresser“ a vendar poudarjam še enkrat: pod danimi okolnostmi.

Ne misli, da soglašam z razmerami v današnjih učilnicah. Izpremeniti se bo moralo marsikaj, a idealne šole, kakor si jo najbrže predstavljate, še dolgo, dolgo ne bo, kakor bodo tudi jetnišnice ostale še mnogo časa to, kar — so. A midva ne bova temu kriva.

Silvester.

K temu vprašanju smo prejeli z druge strani ta-le članek:

Učitelj ljudske šole mora upoštevati razne okolnosti, ki so učiteljem po vadnicah, osobito pa srednjih šolah in institutih nepotrebne in večkrat tudi nepoznane. Ustroj le-teh je pač tak, da jih moremo smatrati kot organsko celoto zase, dočim vidimo in čutimo, da je ljudska šola organski del naroda, ki mu je namenjena. Naša mladina ostane v stiku z domom tudi v šolski dobi, z onim domom, ki ji je vse na svetu. Otroški dom z vsem svojim veseljem in vso svojo srečo kakor z vsemi svojimi križi in težavami ima mladina tudi za njenega šolanja v njeni oblasti. Neodvljiva je sila njegova na učenca, in učitelj po pravici prepuščamo domu odgovornost za vsakojake učne, oziroma vzgojne neuspehe.

Čigava je ljudska šola? To vprašanje še ni rešeno. Govoril bi vsak rad vmes — sicer dobro znamenje — a ker velja ona tudi denar, se je vsak brani, odnosno bi se je rad odkrižal. Tako jo vidimo v raznih rokah — v enih bolj, v drugih manj. To zelo občuti najbolj učiteljsvo, ki si mora samo ustvarjati pozicijo. (Velikanski pomen organizacije.)

Duhu institucije te šole odgovarja najbolj nazor, da je ta last doma, oziroma naroda. Da ne bo nejasnosti, konstatujem takoj, da naš narod ne more in ne sme biti predan enemu stanu. Zahteve po reformi ljudske šole v narodovem smislu je nekaj naravnega in povsem opravičenega. Šola se mora naslanjati na narod, iz njega črpati sile.

Toliko o bistvu ljudske šole. Šola, odnosno razred pomeni obvezno združitev množice otrok v skupino. Čital sem nekoč, da družba poboljšuje ljudi. Temu ne pritrjam brezpogojno. Tudi nasprotno je res. Mladina rada posnema odrasle okolice. Najraje bi preskočila dobo razvitka v odraslega mladeniča, v polnopravno devico.

Povsod gre za to, da se neizkušena družba, ki ji je namen delo, ravna po eni osebi, v našem slučaju po učitelju. Učenje stavi na učitelja in učenca skupne zahteve. Od onega, kažočega mladini pot, pedagoški takt, od učenca spoznanje in uvidenje. Prav bi bilo, ako bi si oboje sil ohranjalo v ravnotežju. Ker pa je znano, da je ona na strani otrok jako neenakomerno razdeljena, mora učiteljska osebnost tembolj stopiti v ospredje. Kjer ta ni izrazita, zmaguje učitelj ob dobri metodi le z naporom; zmagovati bi pa moral z duhom. Obžalovanja vreden vsak tovariš, ki se danna dan bori z disciplino. Prestopati šolski prag vedno nejevoljen, razjarjen, užaljen, to je boj, ki najbolj razjeda naše moči, ker pije na mozgu in krvi.

Šolski red določa neko formalnost, ki je pač potrebna spričo razmerja šole z otroki, učiteljem in delom. Uveljavljamo ga dosledno z neenako srečo. Zaraditega skrbi, da spraviš svojo notranjost z dušo učenčevu v sklad; ta proces nas naredi sčasoma duševno sorodne. Ako si preinjen idealov, goriš za vse lepo, sveto in vzvišeno, odpri srce. Spoznavajo, umevajo naj te otroci, ki jim nisi in nečeš biti drugo kot naklonjen prijatelj. Kaj je zagrešenega, če učenca po priliki zatrdimo, da nam je zoprno vsakršno kaznovanje, ki nam greni delo — in življenje, njim in roditeljem pa dela sramoto? Učitelj in učenci se shajajo danna dan, teden za tednom, vrste se mesece in leta, ko smo združeni, drug na drugega navezani. Kot taki gojimo medsebojne želje; priznajmo in odkrijmo si jih, da bo pot uglašena za naše delo.

Ustavimo odnose, ki naj odslovijo zlovoljnost iz šolskih prostorov. V 90 odstotkih vseh slučajev je na učitelju, če jih hoče ustvariti. Z njimi si dalje zagotovimo, da bo šolski čas zapuščal v mladini prijetne spomine, ki bo temelj, da na njem vzrase medsebojno spoštovanje in prijateljstvo. Ne omalovažujmo razmerja med šolo in domom, odnosno z ljudstvom! Mladina odrasča in je določena, da sama

kdaj zastavlja svojo besedo, v javnih zadevah. Nekdaj je bila tudi meni disciplina nad vse. Minila so leta, in danes se mi zdi, da sem takrat korenito zamenjal svojo vlogo z ono korporala na vojaškem vežbališču. Živci so trpeli, zdi se mi tudi temeljiti pouk, prijetnih spominov pa ni ne tu ne tam. Odkrito povedano, zaželel bi si ono dobo nazaj, da bi popravil, kar je bilo zagrešenega.

Stojim na stališču: mladino je pridobiti, ona mora biti naša. Ima svoje pravo do življenja in do nas, ne kratimo ga ji. Ne bodimo absolutisti in nudimo ji svobodo, v kateri se naj vsak uči stati na lastnih nogah kot posameznik in kot član družbe. Tako pridemo tudi mi na svoj račun. Rajši sem učenčev upnik kot sodnik, kaj še dolžnik.

Še eno. Pogosto kaže učenca opominjati namesto kaznovati. Izkušnja me je učila, da opomin izda, izvršen med štirimi očmi, neprijetno več, kot pred zbranim razredom. Učinkuje vse bolj kot kazen in ima odlično pedagoško vrednost. Opominjam pa, ker mi ni na razpolago boljši prostor, vsedkar pred durmi razreda, in sicer zjutraj takoj po začetku pouka. Priznam končno, da se tuintam vendar nahajajo malopridneži, pokvarjenci. Ti se pač kaznujejo z zaporom. Vendar nastane vprašanje, če učitelj s to kaznijo ne zadene bolj sebe kot grešnika. Navada je tudi ta, da se starši vnesejo rajši nad učiteljem nego nad svojim izprijencem. V tem slučaju bi bile poboljševalnice na mestu. „Ko bi jih imeli!“ dostavljaš. Da, ko bi jih imeli. Država mnogo dolguje človeški družbi, posebno učitelju. Pokvarjence je odstraniti iz šole. V tem oziru bi morali že v interesu onih, ki jim je do učenja in dobre vzgoje, rigorozno postopati. Statistika naj bi prisilila državo, da se prepriča o potrebi poboljševalnic. Dokler bo ljudska šola sama prenašala ono zlo, ki je v največjo škodo dobremu pouku in dobri vzgoji, dotlej bodimo uverjeni, da bo ustanovitev poboljševalnic ostala lepo pobozna želja vseh — pravih — prijateljev ljudstva, predvsem nas učiteljev. Snujejo društva v varstvo otrok. Dobro znamenje. Uprava bo morala nastaviti posebne vzgojne komisije in jih plačati. Brez poboljševalnic pa pojde tudi potem težko.

Izkušnja nas je učila, da je šolski red z vsemi mogočimi paragrafi mrtva črka in da le obojestranska dobra volja in vzajemnost — rodi zaželjene trajne uspehe.

Ljubezen do naroda rodi naklonjenost do mladine, pogled v bodočnost pa opravičuje moje nazore o šolski disciplini. F. E.

Zveza slov. štajerskih učiteljev in učiteljic.

Nadalje so izvolila nove upravne odbornike okrajna društva in jih naznala vodstvu:

X. Laško učiteljsko društvo: 15. Cimperšek Štefanija — Trbovlje; 16. Fran Lebar — Hrastnik; 17. Roš Miloš — Hrastnik.

XI. Svetolenarško učiteljsko društvo: 18. Krajne Fran — Sv. Barbara.

XII. Slovensko bistriško učiteljsko društvo: 19. Krotky B. — Studenice.

Popravek. Ormoško učiteljsko društvo je tudi izvolilo: 13. Porekar Anton — Hum pri Ormožu. Po pomoti je ime tega delegata zadnjič izostalo.

Na jubilejskem koncertu svira tovariš Fran Serajnik iz Središča: Antonin Rubinstein. Koncert za gosli s spremljevanjem klavirja, 1. Andante. 2. Moderato assai. Spremlja ga tovarišica Schreinerjeva.

Tovarišica Antonija Drobničeva poje: Jos. Prochazka: „Tak si lepa...“ Besede Sim. Jenkove. Sopran-solo s spremljevanjem klavirja. Spremlja g. Vrečer.

Pevci in pevke! Še je čas — pišite urno po note. Več nas bo, večji bo uspeh.

Pevske vaje se vrše v Zidanem mostu in najbrž v Mariboru ali v Poličanah, po potrebi tudi v Šoštanju.

Preskrbljeni so v Celju ugodni prostori v „Narodnem domu“, kjer se bo zborovalo in kjer se vrši koncert. Po koncertu ples. Najeta je že dobra godba.

Pripravite se že sedaj, da se vsi snidemo na velikonočni ponedeljek v Celju. Ta

dan je dan slovenskega štajerskega učiteljsva! Doma ostanejo samo bolniki in pa stanovski brezbrizneži.

Razen od enega okrajnega društva je vodstvo od vseh dobilo simpatična poročila, Povsod veliko zanimanje in navdušenje. Tako je prav. Zakaj bi slovensko štajersko učiteljsvo ne nastopilo pred svetom? — Saj lahko, ker je zmorno. Tistih par kronic za vožnjo v Celje pa tudi ne bo nikogar ugonobilo. Svoji med svoje! Ravnajmo se po geslu našega osivelega vladarja: Viribus unitis — Z združenimi močmi!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Krožek Št. Vid pri Ljubljani je imel svoj sestanek pri „Slepem Janezu“ 12. t. m. Zaradi neugodnega vremena ni bil tako številno obiskan, vendar pa ravno tako presrčen, kot so bili dosedanja. Prihodnji krožek bo 9. aprila zaradi negotovega vremena še pri „Slepem Janezu“, a majev sestanek bo pa 14. maja na Šmarjni gori.

Posavski učiteljski krožek se je sestel dne 18. marca na Vidmu v gostilnici „Kunej“. Ondotni nadučitelj tov. J. Knapič je pozdravil s kratkimi, presrčnimi besedami navzoče kolegije in kolege. Ker je bil starosta tov. dr. Romih zadržan priti o pravem času, se je izvolil namestnikom tov. Rupnik, nadučitelj iz Leskova. Tov. K. Humek je opozoril navzoče učiteljsvo, naj razširja svoje liste („Popotnik“, „Učit. Tov.“, „Zvonček“, zlasti pa „Dom. ognjišče“) med ljudstvom. Razvila se je v tej zadevi jaki živahna debata. Na predlog tov. Jamška se prepusti izbor pesmi za nameravani koncert pevovodji g. Oevirku, katerega je predstavil tov. Humek navzočemu učiteljsvu. Prihodnji krožek bo 25. aprila ob 7. uri zvečer v Krškem pri Schenerju.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je zborovalo dne 5. marca 1908 v Ljutomeru. Po predsednikovem pozdravu se prečitajo dopisi, izmed katerih naj omenim dopis „Zveza štaj. učiteljev in učiteljic“ zaradi koncerta na velikonočni ponedeljek. Predsednik pozivlja zbrane, naj se v kolikor mogoče častnem številu udeležijo zborovanja v Celju. Nato sledi poročilo rav. Robiča o delovanju v okr. šolskem svetu v dobi od 11. aprila 1907. do 27. decembra 1907. Predsednik se zahvali za temeljito poročilo.

Med zborovanjem nas razveseli tovariš Mavrič z novico o sijajni zmagi tovariša Engelberta Gangla, nakar mu učiteljski zbor brzojavno čestita.

Jako zanimivo je bilo predavanje tovariša Mavriča o Savinskih planinah. Tovariš nam je podal tako krasno sliko o lepoti našega planinskega sveta, da je marsikdo sklenil ob priliki kreniti v naše Alpe in si ogledati naravne čudeže gorskega sveta.

Ker je tudi v našem okraju precej tovarišev in tovarišic, ki brez pravega vzroka izostajajo od zborovanj, se sprejme tov. Tomažiča predlog, da plačajo dotični vsakokrat 40 vinarjev kazni.

Pihodnje zborovanje združeno z majniškim izletom se priredi v Volčjo vas.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 2. aprila t. l. ob pol 11. uri v okoliški šoli. Vzpored. 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanja, ki so izostala pri zadnjem zborovanju. 4. Slučajnosti in nasveti. — Pevci in pevke pa naj gotovo pridejo že ob 10. uri k vaji, da bo mogoče začeti enkrat s petjem. Ker se bo razgovarjalo pri tem zborovanju o jubilejski slavnosti, bo udeležba sigurno polnoštevilna. Žiher, t. č. predsednik.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 12. marca na Gomilskem. Predsednik tov. Vrblj pozdravi navzoče ter izreče upanje, da se bodo gotovo vsi tovariši in tovarišice strinjali z njegovim korakom proti g. Sadniku o priliki zadnjih volitev v celjski okr. zastop. Nato je predlagal tov. Farčnik sledečo, z navdušenjem sprejeto resolucijo: Z ozirom na dejstvo, da je naš predsednik tov. R. Vrblj v očigled volitev v celjski okrajni zastop storil napram g. Sadniku prav energične korake, mu izreka naše društvo popolno odobritev in obče zaupanje.

Društvo je brzojavno pozdravilo skladatelj A. Foersterja ob njegovi sedemdesetletnici ter tov. Gangla ob izvolitvi deželnim poslancem. Tudi je vložilo prošnjo na „Južnost. hranilnico“ zaradi skioptikona.

Izmed mnogih dopisov omenjamo dopis „Zveze“ o konstituciji odbora in izvenšolskega odseka, dopis „Zveze“ zaradi koncerta, dopis tovariša Pospa zaradi socialnega odseka, dopis „Učit. konvikta“ zaradi jubilejskega daru.

V upravni odbor „Zveze“ se izvoli tov. Vrblj.

Razgovor o učit. krožku se preloži na prihodnje zborovanje, ki bo obenem občni zbor in se bo vršil začetkom majnika skupno s čebelskim društvom.

Po zborovanju je predaval tovariš Jakše⁸ pomočjo skioptikona o Gorenjski.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje dne 2. aprila t. l. ob 10. uri v šoli Leitersberg.

K obilni udeležbi vabi v imenu odbora Požegar, t. č. preds.

Dravinski krožek „Slovenjebistriškega učiteljskega društva“ priredi 5. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v gorenjih prostorih gostilnice Koropčeve v Studenicih svoj prvi sestanek s tem-le vzpredom: 1. Predavanje profesorja gosp. dr. Pivka. 2. Kje in kdaj bi kazalo prirediti prvi roditeljski sestanek v našem okrožju.

K obilni udeležbi vabi socialni odsek „Slovenjebistr. učit. društva“.

Ormoško učiteljsko društvo ne zboruje 2. aprila, kakor je bilo objavljeno, ampak 5. aprila t. l.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, dne 5. aprila ob pol 10. uri v šolskem poslojpu v Zidanem mostu.

Vzpored:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Ustreza li Močnikova računica za elementarni razred sedanjim metodiškim zahtevam? Predava tov. Lebar.

4. Poročilo tov. Jurka o Peskovi brošuri: „Na delo med ljudstvo!“

5. Predavanje tov. Jurka: „Zakaj se slovensko učiteljsvo prezira in zapostavlja?“

6. Predlogi in nasveti.

Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

Slovenjegraško učiteljsko društvo je zborovalo ob navzočnosti 14 udov dne 19. t. m. v Slovenjgradcu.

1. Predsednik tov. Vrečko omeni v svojem pozdravnem nagovoru, da vlada v našem društvu vse pre malo življenja. Zato želi, naj bi bil posej družstvenih zborovanj v bodočnosti boljši, da ne bo naše društvo samo životarilo, ampak živelo. Več stanovske zavedenosti, več gorečnosti in vname nam je treba!

Navadno se nas snide k društvenim zborovanjem jedva nekaj več nad polovico, toliko, da smo sklepni, kar seveda ni posebno častno. Vsak imej vnaprej pred očmi: „Če ne pridem, zborovanje ni sklepno brez mene.“ Pa tudi več točnosti glede na določeni čas! Kdor prej pride, naj počaka drage volje nekoliko na druge!

Da bo več živahnosti v društvu, želi tov. predsednik, naj bi vsak ud, ki se smatra zmožnega, zglasil za eventualno predavanje in si izbral nalogo, ki mu najbolj prija. A tudi beleške iz šolske prakse, poročila o izšlih knjigah i. dr., naj bi tvorila predmet društvenih zborovanj.

Vsak naj se nekoliko žrtvuje društvu, zakaj predsednik in če je še tako delaven, ne zmore vsega sam, kar niti treba ni. Baš zato smo združeni v društvu, da skupno delujemo po svojih močeh in zmožnostih.

Pri zborovanjih vladaj tudi vzornejša disciplina, ki smo je do sedaj čisto pogrešali, zakaj posebno nam velja: „Wer andere erziehen will, muß selbst erzogen worden sein!“

2. Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja. Tov. Vrečko opozarja posebno na ono točko v zapisniku glede poseta društvenih zborovanj. Kdor izostane neopravičen od zborovanja in si s tem prihrani stroške, vplača 1 K v blagajnico. Zato se mora vsakdo opravičiti pravočasno pri predsedništvu.

3. Izmed došlih dopisov jih je največ od „Zveze slov. štaj. učiteljskih društev“, kar je dokaz, da je ta v delavnih rokah. V smislu okrožnice II. se izvoli tov. Vrečko upravnim odbornikom „Zveze“.

Tov. predsednik opozarja posebno na jubilejski koncert v Celju in čita dotične članke iz „Učit. Tov.“ Omeni, da je sveta dolžnost vsakogar osobito še pevca, sodelovati, da bo uspeh koncerta sijajen in za nas časten.

4. G. nadzornik razdeli došle pole v svrhu izpolnitve za šematizem, ki ga izda štajerski „Lehrerbund“.

5. Za tekoče leto se določi članarina na 3 K.

6. Nato poroča tov. Vrečko o shodu zastopnikov učiteljsva v okrajnih šolskih svetih, vršecem se dne 2. svečna t. l. v Celju.

Prav zanimivo je bilo tudi njegovo predavanje o monizmu, dualizmu in teleologiji, kjer nas seznanja s teorijo monista, učenjaka Haekla.

7. Tov. Mohorko stavi predlog, naj bi tudi „Zveza slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ izdala svojim podrejenim društvom slični poziv, kakor ga je „Verband“ in ki se glasi: „Die Leitung des deutsch-österreichischen Lehrerbundes wird sofort nach Zusammentritt des Reichsrates den Antrag auf Betreibung unserer Gehaltsbestrebungen einbringen. Bei der Behandlung dieser Frage wird es auf die Stimme jedes einzelnen Vertreters im Volkshause ankommen. Deshalb werden alle Vereinsleitungen dringend ersucht mit dem Abgeordneten ihres Bezirkes sofort in Fühlung zu treten und ihn zu einer für unsere Sache günstige Stimmung zu gewinnen.“

Naše društvo je poslalo enako spomenico državnemu poslancu g. Vinko Jezovniku v Velenju.

8. Prihodnje zborovanje se določi v četrtak, dne 7. maja ob 10. uri dopoldne v Šmartnem pri g. Kacu. Upamo, da se snidemo vsi! M. . . . o.

Učiteljsko društvo za svetolenarski okraj zboruje v četrtak, dne 2. aprila t. l., ob 10. uri dop. pri Sv. Trojici v Slov. goricah po sledečem vzporedju. 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Tajna kvalifikacija. Predava tov. nadučitelj Fr. Krajnc. 4. Nasveti in slučajnosti. Po zborovanju se izvoli odbor „Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb“.

K prav obilni udeležbi vabi

J. K o p i č, preds.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje dne 2. aprila t. l. v Gorici v kavarni „Central“ ob 9 $\frac{1}{2}$ uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. „Skriptikon in tega vporaba“, poroča g. Fran Pinžger, c. kr. šolski nadzornik.
3. Poročilo a) tajnikovo, b) blagajnikov.
4. Volitev novega odbora.
5. Eventualia.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Književnost in umetnost.

„Znanstvena knjižnica“. Poročajo nam, da prične izhajati tekoma aprila v založništvu „Omladine“ znanstvena knjižnica v mesečnih zvezkih 4 do 5 pol. Program tega novega podjetja je vrlo zanimiv in zasluži vsestranske podpore vsega slovenskega izobraženstva. Znanstvena knjižnica hoče po možnosti polniti veliko vrzel v slovenski literaturi s tem, da bo prinašala pregledna ali uvodna dela, posebej s polja filozofije, sociologije, politike. Izdajatelji so se postavili na stališče, da mora nuditi znanstvena knjižnica sicer širšim slojem slovenske inteligence pristopno in interesantno, a vendar skozinsko strogo znanstveno vsebino. Zato so posegli predvsem po prevodih del znamenitih učenjakov drugih kulturnih narodov — po znanem češkem Laichterjevem vzorcu. To stališče tudi mi popolnoma odobramo ter upamo od znanstvene knjižnice, ki sloni na takih principih, kar najlepših uspehov. Kot prvo delo se nam obljublja slovečega češkega učenjaka profesorja Drtine znamenito delo „Razvoj mišljenja evropskega ljudstva“ (Myšlenkový vývoj evropského lidstva) — delo, ki je ravno danes v časih mišljenjskega prevrata posebno aktualno. O tej knjigi izpregovorimo še posebej.

„Znanstvena knjižnica“, ki jo moremo najtopleje priporočati, bo izhajala pod jako ugodnimi pogoji. Kdor si želi natančnejših podatkov, naj se obrne na upravništvo „Omladine“, Ljubljana, Breg 12, po obširni prospekt ali pa ga naj zahteva pri svojem knjigotrcu.

Kulturno delo.

+ **Ljudska galerija v Ljubljani.** Vodstvo „Simon Gregoričeve knjižnice“ je otvorilo 15. t. m. v knjižničnih prostorih „Ljudske galerije“, t. j. razstavo reprodukcij znamenitih starih in modernih slikarjev. Vsaka reprodukcija ima popoln popis slike; poleg tega je tudi na kratko ocenjen original slike ter naveden živitopis posameznih umetnikov. V prvi seziji so zastopani zlasti St. Wyspianski, Meunier, Tizian, Rembrandt, Segantini, Hans Thoma i. dr. „Ljudska galerija“ ima doslej na razpolago okolo 1200 dobrih reprodukcij najznamenitejših antičnih in modernih umotvorov, ki jih hoče polagoma razstaviti v prostorih „Gregoričeve knjižnice.“ Slike se bodo menjale na vsakega pol meseca. Ustanovitev „Ljudske galerije“ je jako lepa ideja, ki bo gotovo mnogo pripomogla do tega, da se zbudi v Slovencih smisel in razumevanje za umetnost. Vstopnina je le 2 h!

+ **Akademija.** V soboto je predaval v „Mestnem domu“ v Ljubljani zagrebški vseučiliški profesor dr. Ferdo pl. Šišić o predmetu „Hrvatje in Madjari od l. 1790. do l. 1868“. Učeni gospod predavatelj je posegel daleč nazaj v hrvaško zgodovino in temeljito ovrgel napačno mnenje, da sta bila hrvaški in madjarski narod mnogo stoletij v bratski zvezi. Predavanje je bilo prav dobro obiskano in so se poslušalci z burnim ploskanjem zahvalili g. predavatelju.

Politiški pregled.

* Na Kranjskem je imenovala vlada deželni glavarjem dvornega svetnika Šukljeta, njegovim namestnikom pa barona Liechtenberga. Šuklje je klerikalec, baron Liechtenberg Nemeec.

* **Dopolnilna deželnozborna volitev na Goriškem.** Dne 30. t. m. se bo vršila dopolnilna volitev enega deželnega poslanca na Goriškem iz razreda veleposestva namesto dr. Frankota, ki je bil voljen v splošni kuriji in velikem posestvu, a se je odpovedal temu poslednjemu mandatu.

* **Ministrstvo za javna dela ustanovljeno.** „Wiener Zeitung“ je prinesla cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se usta-

novi ministrstvo za javna dela, ki se je poverilo dosedanjemu ministru brez portfelja dr. Gessmannu. — Obenem se je določil delokrog za novo ministrstvo, in sicer bo obsegalo vse stavbne zadeve, tehnične posle, vodne zgradbe, zgradbo cest in mostov, rudarstvo, pospeševanje obrti, tehnično preizkuševanje, merosodstvo, tehnično in gospodarsko pospeševanje obrtnih proizvajalcev, evidenco napredka na tehničnem polju, pospeševanje tujkega prometa itd. — Novo ministrstvo se razdeli na štiri sekcije. Vodstvo tehničnega stavbnega oddelka je dobil dosedanji mestni stavbni ravnatelj dr. Berger, vodstvo administrativnega stavbnega oddelka dosedanji sekcijski načelnik v naučenem ministrstvu grof Wirkenburg, vodstvo rudarskega oddelka dosedanji sekcijski načelnik v poljedelskem ministrstvu K. pl. Weber, vodstvo obrtnega pospeševanja dvorni svetnik v naučenem ministrstvu Müller.

* **Otvoritev državnega zbora.** Državni zbor se otvori dne 2. aprila.

* **Wahrmundova afeta.** Iz Inomosta poročajo, da je profesor cerkvenega prava prof. Wahrmund na željo profesorskega kolegija začasno prekinil svoja predavanja. Merodajno za to željo profesorskega kolegija je dejstvo, da se v prihodnjih dneh zaključijo zimski semester. Potrebno je torej preprečiti vsake nemire na vseučilišču, ki bi mogli povzročiti, da dijaki izgube semester. — Klerikalni poslanci so izjavili, da so kršč. soc. postopali prenanajeno in netaktno, da je Wahrmund v svoji brošuri napisal to, kar je bilo že tisočkrat napisano in tiskano. Čutijo pač, da tak napad na vseučilišča ne bo uspešen. Kršč. socialci pa ščejujejo narod na nečuden način. V Inomostu je dejal dr. Luchner na shodu v nedeljo: „Ako vlada ne poseže vmes, je dolžnost tirolskega prebivalstva, da si samo napravi pravico.“ — Posl. Niedrist je priporočil svojim poslušalcem ta-le recept: „Naši tirolski kmetje ne mislijo še nadalje trpeti prof. Wahrmundovih napadov na našo vero. Katoliško ljudstvo bo tem prešernim profesorjem razbilo lobanje“. Klerikalni „Čech“ priporoča ta recept tudi za Česko, posebno dober bi bil po njegovem mnenju proti „nekaterim“ profesorjem na češkem vseučilišču. „Slovenec“ ščejuje v uvodniku od 17. t. m. proti vseučiliščem, pogrevajoč koncem svojega članka bajko o judovskih ritualnih moritvah kristjanov. Ti ljudje hočejo zavladati nad našim šolstvom v Avstriji.

* **Delavske pokojnine na Francoškem.** Francoski minister dela je sporočil načelniku socialistične parlamentarne skupine, da se je s tem, da je vlada male zakupnike in kmetijske posle izključila iz števila udeležencev na delavskih pokojninah, število istih znižalo od 2.000.000 na 1.300.000. Starost, upravičena do pokojnine, je povišana na 65 let, tako da bo zadostoval državni prisnos kakih 100 milijonov frankov.

Jubilejski dar.

Učiteljsko — sobi: P. i. učiteljski zbor na Vranskem 6 K; tov. Janko Likar iz Ljubljane, za marec 2 K; skupaj 8 K; zadnjič izkazanih 778-17 K, doslej darovanih 786-17 K. Bog plati!

Vestnik.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali; gospa Ana dr. Romihova iz Krškega, 10 K namesto venca na grob dragi prijateljici in blagi kolegini Olgi Kobau-Gasperinovi; tvrdka Fran Ksav. Souvan v Ljubljani, v smislu „gospodarskega programa“ 18-70 K (To trdiko prav toplo priporočamo slovenskemu učiteljsstvu). Gdč. Stefanija Borej iz Ribnice, 5 K s pripomožjo: „Plačila za stvar, ki se nikdar ne plača, odklanjam našemu „konviktu“ v dar. Posojilnica v Framu 10 K; g. Milan Guštin in Guštin sen. iz Metlike, 10 K namesto venca na grob ljubemu sorodniku nadučitelju Fr. Gregoraču; gdč. Zinka Bole iz Domžal in gdč. Angela Janša iz Jarš 4 K s pripomožjo: „Nazaj par kron Sokoli nama so poslali — in še po eno sva dodali; nekdo je hotel naju kaznovati“, — a sebi dal najlepši je pečat! Gospa Antonija dr. Prevčeva iz Kostanjevice, 10 K namesto venca na grob prerano umrle drage prijateljice g. Olge Kobau. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Josip Bertok in E. Savli iz Lazareta pri Kopru; Albert Poljšak iz Avbera; Valentin Zavrli in E. Oman iz Begunj na Gorenjskem; Pavel Teroš iz Zapotoka na Goriškem; Štefka Pečarjeva iz Jursič pri Knežaku; Josip Zajec iz Liga na Goriškem; Martin Šampri in Srečko Mahor iz Makol na Štajerskem. Bog plati!

† **Olga Kobau-Gasperinova.** O zamrli učiteljici Olgi Kobau-Gasperinovi nam piše koleginja Ernestina Bekarjeva: Dne 9. t. m. je umrla v Ljubljani mestna učiteljica gospa Olga Kobau-Gasperinova. Pokojnica je dovršila

učiteljske v Ljubljani l. 1893., kjer je že s prvimi učnimi poizkusi pokazala, kako izborna učiteljica bo. Spominjam se, da smo se četrtoletnice že naprej veselile, kadar je imela „nastopiti“ Olga. — Službovala je potem v Starem trgu pri Ložu, v Kostanjevici in v Ljubljani. Povsod so jo visoko cenili predstojniki, ljubili učenci in spoštovali starši. Deci ni bila le učiteljica, ampak tudi vzgojevalka; skrb za njo ji je segala tudi preko mej šolskega poslojja. Z duhovito živahnostjo, z velikanskim veseljem in dobro voljo je prevzela večkrat vodstvo šolarskih veselic, saj je znala, da je dohodek namenjen olajšati bedo njenih ljubljencev učencev in učenk. — Kadar se je Olga poslavljala od svojih učencev, so se ti vselej jokaje ločili od ljubljene učiteljice. In zdaj, ko so jemali za vselej slovo od nje, ki so jo ljubili ko mater, zdaj se je razlegal obupen, glasen jok po širnem pokopališču. — Bajka je bila neumorna kot mravlja. Poleg svojih stanovskih dolžnosti, je bilo treba vzgajati lastne tri sinke. Tem je bila vzorna mati in vzorno je tudi vodila svoje gospodinjstvo. Ni čuda, da je vestno izpolnjevanje tolikih dolžnosti izpodkopal nje rahlo zdravje in da je morala leči v zgodnji grob. — Šolstvo izgubi v nji vzorno učiteljico, učiteljsvo pa kolegijno, ki je imela vselej gorko sree za tovariške težnje in nadloge.

Osebnosti na Kranjskem. Izpraznena učit. kandidatinja Boza Jovanova je imenovana za prov. učiteljico v Starem trgu pri Ložu. Učiteljica Ana Fabjanova v Semiču je zaradi bolezni dobila dopust in pride na njeno mesto kot suplentinja iz Velikih Lašč Ana Erzinova. Nadučitelj Fran Lunder na Raki je dobil zaradi bolezni dopust in pride na njegovo mesto absolvirana učit. kandidatinja Ana Golijeva. Izpraznena učit. kandidatinja gdč. Zofija Tschernetova je imenovana za prov. učiteljico v Toplem vrhu. Učiteljica Ljudmila Pleničar-Kapurova v Kropi je zaradi bolezni dobila dopust in pride na njeno mesto kot suplentinja Frančiška Bedenkova iz Srednje vasi v Bohinju.

Velikodušen čin narodnega moža. Veleindustrijalec g. Ivan Majdič v Kranju je daroval ubožnemu zakladu v Kranju 20.000 K, dijaški kuhinji pa 10.000 K.

Učiteljsvo šestrazredno ljudske šole na Vranskem je priredilo dne 15. t. m. roditeljski sestanek. Sestanka se je udeležilo mnogo staršev iz trga in okolice. — Predaval je tov. nadučitelj Simon Meglič navzočim staršem, kako morajo paziti na svoje otroke in kaj jim je vse storiti, da jih privedejo do sreče in blaginje. Tov. predavatelj je tudi omenil poguben vpliv alkohola in nikotina. Tudi je polagal staršem na srce, naj spravljajo pred otroke časopise, v katerih se napada in blati učiteljsvo.

Okraj. učiteljska konferenca za radovljški okraj se vrši dne 4. julija t. l. v Radovljici, in sicer v proslavo 60 letnega vladanja našega cesarja po sledečem vzporedju: 1. Ob 10. uri dopoldne sv. maša v proslavo 60 letnega vladanja našega cesarja. 2. Slavnostni govor. Govori tov. Grčar. 3. Pouk gluhozemih. Referenta določi c. kr. dež. šolski svet. 4. Spisje v I. in II. šolskem letu. Referent tov. Iv. Šega. Ostale točke so običajne kakor druga leta. K slavnostni konferenci bodo oficialno vabljeni vsi zastopniki raznih korporacij. — a.

Roditeljski večer v Dutovljah. V nedeljo, 22. t. m., ob 3 $\frac{1}{2}$ popoldne se je priredilo v Dutovljah roditeljski večer, ki se je izredno dobro sponesel. Udeležencev je bilo toliko, da jih sploh ni šlo v razred. Stali so radi pomankanja prostora celo pred vratmi. Po številu jih je bilo vseh skupaj nad 150 oseb, in sicer približno 80 moških in 70 ženskih. — Četudi je trajalo zborovanje na 1 $\frac{1}{2}$ ure, vendar so poslušali vsi ves čas z največjo napetostjo, kar je bil najboljši dokaz, da jih je zborovanje jako zanimalo. — Sestanek je otvoril nadučitelj Fr. Vendramin s svojim $\frac{3}{4}$ ure trajajočim poročilom. V svojem poročilu je dokazoval najprej potrebo in korist šole, potem pa važnost in pomen roditeljskih sestankov. Na to je nastopila učiteljica Fani Živčeva s svojim vrlo lepim poročilom o splošni vzgoji, ki je bilo nekako nadaljevanje nadučiteljevega poročila, tako da sta dali poročili lepo, zanimivo celoto. Referentinja je precej odločno šibala razne napake, ki jih store posebno matere zaradi svoje slepe ljubezni do otrok ljubljenskemu svojim. Matere kakor tudi očete so jo poslušali z največjo pozornostjo. Kakor vsebina je bila tudi oblika podavanja vrlo lepa. — Na predlog predsednikovega namestnika nadučitelja Ivana Ravbarja se je obema referentoma čestitalo z živičklici, katerim so se navzoči odzvali z največjim veseljem. Nato pozdravi v lepih besedah tudi prisotnega domačega župnika ter desetorico tovarišev in tovarišic iz bližnje okolice, obenem tudi toplo priporoča, naj tudi oni prirejajo kaj pridno take večere, ki so prekoristni za povzdigo šolstva in izobrazbo naroda. — Končno smo se razstali v nadi, da se v kaj kratkem času zopet snidemo v enakem lepem številu.

Sematizem šol in učiteljsvo v Štajerskem. Okrajni šolski sveti so vpslali vsem šolskim vodstvom vprašalno polo, s katero se bodo zbirali uradnim potom potrebni dati za sematizem, ki ga bo letos na novo izdal

„Lehrerbund“. Kakor je iz omenjene pole razvidno, bo novi šematizem bolj informativen, nego so bili prejšnji. — Da pa bo šematizem tem popolnejši, zahtevamo mi slovenski učitelji potom „Zveze“, da se postavi poleg nemškega imena vsake šole še slovensko. To najdemo že sedaj v šematizmu za duhovnike lavantinske škofije, v „Steierm. Amtskalender“ i. dr. in je ravno z ozirom na popolnost potrebno. — V posebnem oddelku bi naj bil zaznam vseh vpokojenih učiteljev, iz katerega bi bil razviden vsaj njih sedanji domicil. Sedaj med „vpokojenim“ in „pokojnim“ učiteljem itak ni razlike.

Veselo znamenje. Z Bleda nam poročajo: Veselo znamenje za nas je, da se naš list razširja med ljudstvom. Pri nas je naročil znani naprednjak J. Peternel za svoj hotel „Triglav“ list „Učit. Tov.“. Prijateljem in tovarišem, ki prihajajo na Bled, priporočamo ta narodni hotel. Nahaja se v bližini kolo-dvora.

Upokojen je šolski ravnatelj v Gospiču na Hrvaškem gospod Davorin Trstenjak.

Meščansko šolo v Postojni bodo zidali na vrtu poleg hotela pri „Kroni“.

Slika Kranjske, ki jo je izdala „Deželna zveza za tujski promet“ v prid Bohinja, se je dosedaj razposlala v 3000 iztisih. Zveza je imela s sliko dosedaj 1268 K stroškov in vplačalo se je za sliko 1436 K, torej je doslej prebitka samo 168 K. Ker prometno društvo v Bohinju nujno potrebuje podpore, opozarjamo vse one, ki so sliko obdržali in je dosedaj še niso plačali, naj blagovolijo malenkostni znesek po 1 K bržkomogoče doposlali, da se morejo računati zaključiti. Ako vsak stori svojo rodoljubno dolžnost in žrtvuje to malenkostno vsoto, bi bilo znabiti mogoče bohinj-skemu prometnemu društvu izročiti vsoto 1000 K, kar bi vsekakor bila izdatna podpora. V Bohinju se je za tujski promet v zadnjem letu toliko storilo, da so Bohinjeci vsega obudovanja vredni. Sedaj nameravajo napraviti še kopališče, park in — kar je glavna stvar — umetno športno sankališče pod Črno prstjo. Rodoljubi, podpirajte torej to prizadevanje.

Razglednice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ so na razpolago in čakajo naročil, da dostavijo velikonočne in pomladanske pozdrave, pa tudi druga obvestila vsepovsod tje, kamor bi se jih naslovilo. Te vrste blaga se sicer nahaja obilo za razne okuse, zavedni Slovence pa imej vedno najrajši oglednice naše šolske družbe, dobro pomneč, da zasvedočiš naslovljencu s tem svoje narodno mišljenje, širiš slovensko zavest, podpiras pa narodno prosveto in obrambo. — Razglednice razpošilja pisarnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani, „Narodni dom“. Trgovcem je določen primeren popust, a več kakor za popust jim bodi zavest, da delujejo z razpečevanjem družbinih razglednic narodu v prospeh.

Oporoka Hlavke. Nedavno umrli predsednik češke akademije znanosti in umetnosti Hlavka je postavil v svoji oporoki glavnim dedičem svojega velikega imetja „Ustanovo Josipa, Marije in Zdenke Hlavkovih“. Čisti dohodek te ustanove se ima razdeliti nastopno: 70% v podporo znanstvene, umetniške in slovenske delavnosti češkega naroda, 30% v podporo zmožnih in marljivih slušateljev čeških visokih šol v Pragi. Pravila ustanove je izdelal Hlavka sam. Upravni svet volijo: Češka akademija, dijaški kolegiji in izvrševalci oporoke. Hlavka je zapustil 14 mil. kron imetja. To imetje obsega 5 hiš na Dunaju, 2 hiši v Pragi, veleposestvo v Luzany, vloge v deželni banki v znesku 1.600.000 K itd.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljsvo!

Razgled po šolskem svetu.

— **Dr. Wahrmund**, profesor kanoničnega prava na inoškem vseučilišču, je nedavno temu spisal znanstveni spis, v katerem kritično pobija nauke katoliške cerkve. Spis je bil zaplenjen od državnega pravdnštva zaradi pritiska krščanskih socialcev, ki so tudi zahtevali od ministrstva, naj takoj odstavi prof. Wahrmunda, s čimer so spravili vlado v nemale škripce. Od liberalne strani se poroča, da se je naučni minister dr. Marchet izjavil nasproti dunajskemu profesorju Bernsteinu, predsedniku odbora nemških vseučilišnih profesorjev, v tem smislu, da on — minister — nikakor ne sme nastopiti proti profesorju Wahrmundu. Krščansko-socialna „Reichspost“ zopet poroča, da minister ostro obsoja protikatoliško delovanje prof. Wahrmunda in da hoče proti njemu nastopiti z vso strogostjo. — Medtem so sklicali krščanski socialci protestni shod v Inomostu. Protiklerikalne stranke so sklenile, da ne bodo motile tega shoda, pač pa da skličejo v prihodnjih dneh velik shod v prid svobodi uka na vseučiliščih. — Ker je sedaj svobodomiselnih poslancev Erler odložil svoj mandat, nameravajo postaviti kandidatom dr. Wahrmunda, ki ga bodo v znak protesta podpirale vse protiklerikalne stranke.

— **Dunajsko ljudsko šolstvo in — krščanski socialisti.** Odkar gospodarijo na Dunaju krščanski socialisti, je tam ljudsko